

40

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media kon een besluit tot indeplaatsstelling nemen, omdat de raad niet heeft voldaan aan diens wettelijke verplichting de door de stichting gewenste en op te richten basisschool op te nemen in het plan van scholen en dit plan vast te stellen

Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

29 januari 2020, nr. 201906132/1/A2,

ECLI:NL:RVS:2020:263

(mr. Van Altena, mr. Hagen, mr. Pans)

Noot J.L.W. Broeksteeg

Indeplaatsstelling. Taakverwaarlozing. Plan van scholen, opnemings- Medebewind. Toepasselijkheid regeling over taakverwaarlozing.

[Gemeentewet art. 124, 124b en bijlage I; Wet op het primair onderwijs (WPO) art. 74, 79 lid 7]

De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft een besluit tot indeplaatsstelling genomen omdat de raad niet zou hebben voldaan aan diens verplichting de door de stichting gewenste en in Naaldwijk op te richten basisschool op islamitische grondslag op te nemen in het plan van scholen 2020-2023 en dit plan vast te stellen. Anders dan de raad lijkt te veronderstellen, is de WPO een wet in formele zin die specifiek betrekking heeft op de beleidssector onderwijs en in voorkomend geval de medewerking vordert van bestuursorganen, zoals een gemeenteraad. De WPO is daarmee een medebewindswet, hetgeen ook bevestiging vindt in de omstandigheid dat die wet is opgenomen in de bijlage behorende bij art. 124b Gemeentewet. Gezien het vorenstaande en de vaststelling dat art. 79 lid 7 WPO in dit geval van toepassing is, is de regeling over taakverwaarlozing bij medebewindstaken, zoals neergelegd in art. 124 Gemeentewet en de daarop volgende artikelen, in dit geval van toepassing.

Uitspraak in het geding tussen:
de raad van de gemeente Westland (hierna: de raad),
appellant,
en
de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media (hierna: de minister),
verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 11 juli 2019 heeft de minister, op grond van artikel 124 van de Gemeentewet, gelezen in samenhang met artikel 124b van die wet, besloten over te gaan tot indeplaatsstelling van de raad voor de opnemings van een basisschool op islamitische grondslag in het plan van scholen 2020-2023 en de vaststelling daarvan.

Tegen dit besluit heeft de raad beroep ingesteld.

De minister heeft een verweerschrift ingediend.

De raad heeft een nader stuk ingediend.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 9 december 2019, waar de raad, vertegenwoordigd door mr. R. Janssen en mr. H. Doornhof, beiden advocaat te Amsterdam, en de minister, vertegenwoordigd door mr. C.M. Bitter, advocaat te Den Haag, zijn verschenen. Voorts is ter zitting gehoord de Islamitische Stichting Nederland voor Onderwijs en Opvoeding – ISNO, Yunus Emre Den Haag (hierna: de stichting), vertegenwoordigd door mr. F.P. van Galen, advocaat te Leiden.

*Overwegingen**Wettelijk kader*

1. Het relevante wettelijk kader is opgenomen in de bijlage. De bijlage maakt deel uit van deze uitspraak (niet opgenomen; *red.*).

Inleiding

2. De minister heeft een besluit tot indeplaatsstelling genomen omdat de raad niet zou hebben voldaan aan diens verplichting de door de stichting gewenste en in Naaldwijk op te richten basisschool op islamitische grondslag op te nemen in het plan van scholen 2020-2023 en dit plan vast te stellen. Volgens de minister volgt deze verplichting uit artikel 79, zevende lid, van de Wet op het primair onderwijs (hierna: de WPO) en de uitspraak van de Afdeling van 24 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1320. Met het besluit tot indeplaatsstelling kan de minister namens en ten

laste van de raad voorzien in het voldoen aan deze verplichting.

Beroep

3. De raad betoogt dat de minister geen toepassing had mogen geven aan artikel 124 van de Gemeentewet, gelezen in samenhang met artikel 124b van die wet, omdat van medebewind geen sprake is.

Indien dit betoog niet slaagt, dan betoogt de raad dat de minister zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat in dit geval sprake is van taakverwaarlozing door de raad. Daartoe voert de raad aan dat artikel 79, zevende lid, van de WPO in dit geval niet van toepassing is. Het besluit van 5 juli 2016, waarbij de raad heeft ingestemd met het verzoek van de stichting van 27 januari 2016 tot opnemng van de school in kwestie in het plan van scholen 2017-2020, moet als ingetrokken worden beschouwd. De raad heeft namelijk het opvolgende verzoek van 29 januari 2018 van de stichting tot opnemng van die school in het plan van scholen 2019-2022, bij onherroepelijk besluit van 10 juli 2018, afgewezen.

Subsidiar voert de raad aan dat de minister artikel 79, zevende lid, van de WPO onjuist interpreteert, nu daaruit niet volgt dat een gemeenteraad, na een gegrond beroep tegen de onthouding van ministeriële goedkeuring aan een vastgesteld plan van scholen, verplicht is de school in kwestie op te nemen in het eerstvolgende plan van scholen. Die uitleg, zoals voorgestaan door de minister, leidt er in voorkomend geval toe dat een gemeenteraad een school, waarvan op grond van gewijzigde omstandigheden duidelijk is dat die de zogenoemde stichtingsnorm niet haalt, moet opnemen in een plan van scholen. Dit is niet de bedoeling van de wetgever geweest. Met die bepaling is slechts beoogd te voorkomen dat een beroepsbeslissing gevolgen zou hebben voor lopende plannen van scholen, aldus de raad.

Verder betoogt de raad dat de minister, alvorens het besluit tot indeplaatsstelling te nemen, ten onrechte geen overleg heeft gevoerd met de raad. Het besluit tot indeplaatsstelling was evenmin vooraangekondigd, zoals artikel 124 van de Gemeentewet voorschrijft. Volgens de raad is geen sprake van een spoedeisende situatie, op grond waarvan de minister direct kan overgaan tot het nemen van een besluit tot indeplaatsstelling. Zo heeft de minister na de eerdergenoemde uitspraak van 24 april 2019 geen actie ondernomen en da-

teert het verzoek van de stichting, waarop die uitspraak van de Afdeling betrekking heeft, al van 27 januari 2016, aldus de raad.

Tot slot betoogt de raad dat het besluit tot indeplaatsstelling ten onrechte niets vermeldt over het bestuurlijk voortraject en de wijze waarop de openbaarmaking plaats zal vinden en welke bestuursorganen over het besluit worden geïnformeerd. Volgens de raad is het besluit tot indeplaatsstelling niet gepubliceerd in de Staatscourant noch in een nieuwsblad. Daarnaast is de in dat besluit aan de raad gegeven termijn om de school in kwestie zelf op te nemen in het plan van scholen 2020-2023 en dat plan vast te stellen, te kort, aldus de raad.

Beoordeling

Is sprake van medebewind?

4. Anders dan de raad lijkt te veronderstellen, is de WPO een wet in formele zin die specifiek betrekking heeft op de beleidssector onderwijs en in voorkomend geval de medewerking vordert van bestuursorganen, zoals een gemeenteraad. De WPO is daarmee een medebewindswet, hetgeen ook bevestiging vindt in de omstandigheid dat die wet is opgenomen in de bijlage behorende bij artikel 124b van de Gemeentewet. Gezien het vorenstaande en de vaststelling dat artikel 79, zevende lid, van de WPO in dit geval van toepassing is, zoals hierna onder 5 verder zal worden toegelicht, is de regeling over taakverwaarlozing bij medebewindstaken, zoals neergelegd in artikel 124 van de Gemeentewet en de daarop volgende artikelen, in dit geval van toepassing.

Is sprake van taakverwaarlozing door de raad?

5. Anders dan de raad betoogt, is in dit geval sprake van een situatie als bedoeld in artikel 79, zevende lid, van de WPO. De raad heeft bij besluit van 5 juli 2016 ingestemd met een verzoek van de stichting tot opnemng van een basisschool op islamitische grondslag in het plan van scholen 2017-2020. Het betoog van de raad dat dit besluit als ingetrokken moet worden beschouwd, wordt niet gevolgd. De raad heeft weliswaar, bij onherroepelijk geworden besluit van 10 juli 2018, een opvolgend verzoek van de stichting tot opnemng van die school in het plan van scholen 2019-2022 afgewezen, maar daaruit volgt niet zonder meer dat het eerdere besluit van 5 juli 2016 is ingetrokken of dat daarvan is teruggekomen. Daartoe is van belang dat beide verzoeken zien op een ander startjaar van de school in kwestie en dat de daar-

aan ten grondslag liggende gegevens, waaronder de door de stichting gekozen vergelijkingsgemeente, verschillen.

De minister heeft, gelet op de eerdergenoemde uitspraak van de Afdeling van 24 april 2019, ten onrechte zijn goedkeuring onthouden aan het raadsbesluit van 5 juli 2016, waarbij het plan van scholen 2017-2020 is vastgesteld. De minister moet, zo blijkt uit die uitspraak, de betreffende school alsnog voor bekostiging in aanmerking brengen. Daarmee is, zoals hiervoor reeds is geoordeeld, sprake van een situatie als bedoeld in artikel 79, zevende lid, van de WPO. Dit betekent dat de raad, overeenkomstig de uitdrukkelijke bewoordingen van die bepaling, de school in kwestie dient op te nemen in een na de uitspraak van 24 april 2019 vast te stellen plan van scholen, zoals de Afdeling in die uitspraak ook heeft geoordeeld.

6. De Afdeling is van oordeel dat de raad op grond van artikel 79, zevende lid, van de WPO verplicht is de school in kwestie op te nemen in het plan van scholen 2020-2023. Dat de raad ervan overtuigd is dat die school, vanwege onder meer gewijzigde omstandigheden, niet aan de stichtingsnorm voldoet, doet daaraan niet af. De eerdergenoemde bepaling is imperatief geformuleerd en laat daarom aan de raad geen ruimte om opnieuw integraal te beoordelen of de school aan de stichtingsnorm voldoet. Dat de wetgever dit niet expliciet heeft verwoord in de parlementaire stukken die aan die bepaling ten grondslag liggen, leidt evenmin tot een ander oordeel. Omdat de formulering van artikel 79, zevende lid, van de WPO duidelijk is, moet deze bepaling letterlijk worden uitgelegd en is er ook uit een oogpunt van rechtszekerheid geen ruimte voor de door de raad gegeven interpretatie van die bepaling, inhoudende dat daarmee slechts is beoogd te voorkomen dat een beroepsbeslissing gevolgen heeft voor lopende plannen van scholen, waardoor het primaat van de raad om te beoordelen of een school voldoet aan de stichtingsnorm niet wordt doorkruist.

Aangezien de raad de door artikel 79, zevende lid, van de WPO gevorderde beslissing tot opnemng van de school in kwestie in het plan van scholen 2020-2023 niet (tijdig) heeft genomen en op 9 juli 2019 zelfs heeft ingestemd met het achterwege laten van de vaststelling van dat plan en het in stand houden van het besluit van 10 juli 2018, heeft de minister zich in redelijkheid op het standpunt

kunnen stellen dat in dit geval sprake is van taakverwaarlozing door de raad.

Heeft de minister de in artikel 124 van de Gemeentewet voorgeschreven procedure in acht genomen?

7. Zoals hiervoor onder 6 is geoordeeld, was de raad verplicht de school in kwestie op te nemen in het plan van scholen 2020-2023. Dit plan moest, gezien artikel 74, tweede lid, van de WPO, vóór 1 augustus 2019 door de raad zijn vastgesteld. Anders dan de raad lijkt te veronderstellen, is dit een termijn waarvan het verstrijken onomkeerbare gevolgen heeft. Zo heeft de overschrijding van die termijn onder meer tot gevolg dat de start van de betreffende school met één jaar moet worden uitgesteld.

Gezien het voorgaande en de omstandigheid dat de raad op 9 juli 2019 onder meer heeft ingestemd met het achterwege laten van de vaststelling van dat plan van scholen, was sprake van een spoedeisende situatie. Dat de minister geen actie heeft ondernomen na de voornoemde uitspraak van de Afdeling van 24 april 2019 en die uitspraak ziet op een verzoek van de stichting van 27 januari 2016, maakt dit niet anders. De minister heeft, gezien de spoedeisendheid van de situatie, in redelijkheid kunnen besluiten per direct over te gaan tot indeplaatsstelling van de raad voor de opnemng van de school in kwestie in het plan van scholen 2020-2023 en de vaststelling daarvan.

Voldoet het besluit tot indeplaatsstelling aan de daaraan te stellen eisen?

8. Uit het besluit tot indeplaatsstelling blijkt dat de minister de uitvoering van het besluit heeft aangehouden om de raad in de gelegenheid te stellen om tijdens de vergadering van 16 juli 2019 de school in kwestie alsnog zelf op te nemen in het plan van scholen 2020-2023 en dat plan vast te stellen. De Afdeling acht deze handelwijze niet onredelijk. Daarbij is van belang dat de raad na 16 juli 2019 met zomerreces ging en dat de raad, zoals hiervoor onder 6 is geoordeeld, verplicht was de betreffende school in dat plan van scholen op te nemen en dat plan vast te stellen. De raad had niet de ruimte om opnieuw integraal te beoordelen of de school in kwestie (nog) aan de stichtingsnorm voldoet. Een korte termijn, waarbinnen de raad alsnog zelf kon voorzien in de gevorderde taakuitoefening, was daarom gerechtvaardigd. Het betoog van de raad dat het besluit tot indeplaatsstelling ten onrechte niets vermeldt over het bestuurlijk voortraject, de wijze waarop de openbaarmaking plaats zal vinden en welke bestuurs-

organen over het besluit worden geïnformeerd, wordt door de Afdeling evenmin gevolgd. Zo blijkt uit (de motivering van) het besluit tot indeplaatsstelling genoegzaam dat sprake was van een spoedeisende situatie, dat een afschrift van het besluit naar de raad zou worden toegezonden en dat daarvan mededeling zou worden gedaan in de *Staatscourant*. Anders dan de raad betoogt, is het besluit tot indeplaatsstelling wel degelijk gepubliceerd in de *Staatscourant* (*Stcrt.* 2019, nr. 41516), waarmee reeds is voldaan aan de verplichting als neergelegd in artikel 124, vierde lid, van de Gemeentewet.

Conclusie

9. Het beroep is ongegrond.

10. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State: verklaart het beroep ongegrond.

NOOT

1. Dit is sinds de invoering van de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) in 2012 de tweede indeplaatsstelling waarover de Afdeling beslist. In casu had de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs zich in de plaats gesteld van de gemeenteraad van Westland, omdat deze niet had voldaan aan de wettelijke verplichting om een islamitische basisschool op te nemen in het plan van scholen. Ik ga eerst in op het plan van scholen en de voorgeschiedenis van het besluit tot indeplaatsstelling (onder 2), vervolgens op het bestuurlijke instrument van de indeplaatsstelling (onder 3) en ten slotte op de onderhavige zaak (onder 4).

2. In mijn noot onder ABRvS 14 november 2018, «JB» 2018/206 ben ik uitgebreid ingegaan op de systematiek van het plan van scholen. Het betrof de stichting van een islamitische basisschool in Zoetermeer, door dezelfde stichting als in de onderhavige zaak (*Ynus Emre*). Kort weergegeven is deze systematiek als volgt. Op grond van art. 74 WPO komen scholen van primair onderwijs alleen voor bekostiging in aanmerking als zij zijn opgenomen in het gemeentelijk plan van scholen. De gemeenteraad stelt het plan vast. Om in

het plan van scholen opgenomen te worden, gelden twee voorwaarden: een leerlingenpotentieel en een richting. De berekening van het leerlingenpotentieel is ingewikkeld. Dat wordt indirect gemeten, dat wil zeggen dat een abstracte belangstelling voor de school uitgangspunt is. Als er nog geen school van de desbetreffende richting in de gemeente aanwezig is, wordt het belangstellingspercentage in een vergelijkbare gemeente als maatstaf gebruikt. Art. 77 WPO bepaalt dat de gemeenteraad een school in het plan opneemt, indien op grond van de prognose aannemelijk is geworden, dat de school – kort gezegd – aan de stichtingsnorm voldoet, dat wil zeggen een minimaal aantal leerlingen zal hebben. In de onderhavige zaak stond (overigens net zoals in de voornoemde zaak uit 2018) de vergelijkbaarheid met andere gemeenten centraal. De raad van Westland heeft in juli 2016 het verzoek om opneming in het plan van scholen, na een vergelijking tussen Westland en Maastricht, ingestemd. De staatssecretaris onthield echter zijn goedkeuring aan het plan van scholen, omdat deze gemeenten onvergelijkbaar zouden zijn. De Afdeling vernietigde dit besluit, waarna de minister (als zijn rechtsopvolger) een nieuw besluit moest nemen. De minister onthield andermaal goedkeuring op dezelfde gronden. In de uitspraak van 24 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1320 oordeelt de Afdeling dat het besluit van de minister wegens strijd met art. 79 lid 4 WPO moet worden vernietigd en dat de Afdeling zelf in de zaak voorziet, door te bepalen dat de minister de school voor bekostiging in aanmerking zal brengen. De Afdeling overweegt dan (r.o. 8): ‘Dit brengt met zich dat de raad van de gemeente Westland, overeenkomstig artikel 79, zevende lid, van de WPO, de school in het na deze uitspraak op te stellen plan van scholen zal opnemen.’ Kennelijk is de raad nu van mening veranderd en wil hij niet langer de school in het plan opnemen. Uit de onderhavige uitspraak valt af te leiden dat hij vreest voor onvoldoende leerlingen. Art. 79 lid 7 WPO is echter imperatief geformuleerd: ‘Indien tegen een besluit van Onze minister als bedoeld in het zesde lid beroep is ingesteld en de uitspraak dan wel het naar aanleiding daarvan genomen besluit van Onze minister strekt tot het voor bekostiging in aanmerking brengen van de school, neemt de gemeenteraad de school op in het na de uitspraak onderscheidenlijk het besluit

vast te stellen plan.' De bepaling laat geen ruimte voor de raad.

3. Indeplaatsstelling betekent, kort gezegd, dat een ander ambt een besluit neemt, namens het gemeentelijke ambt en ten laste van de gemeente, omdat dit ambt zijn taken heeft verwaarloosd. Bij indeplaatsstelling van art. 124 e.v. Gemeentewet betreft het de verwaarlozing van een in medebewind gevorderde taak. Art. 124 lid 1 Gemeentewet bepaalt dat het beslissingen betreft die niet of niet naar behoren zijn genomen, handelingen die niet of niet naar behoren zijn verricht, of een resultaat dat niet, niet tijdig of niet naar behoren tot stand is gebracht. De bepaling is imperatief gesteld: het toezichthoudende ambt besluit dan tot ingrijpen. De regeling van indeplaatsstelling houdt in, dat een ambt van een hogere overheid zich in de plaats stelt van het gemeentelijke ambt. Indien het de raad of het college betreft, zijn in beginsel gedeputeerde staten bevoegd; indien het de burgemeester betreft, is in beginsel de commissaris van de Koning bevoegd. Op grond van art. 124b Gemeentewet kan echter de minister bevoegd zijn tot indeplaatsstelling. Het gaat dan om de uitvoering van de wetten, genoemd in bijlage I bij de Gemeentewet. In deze bijlage is de WPO opgenomen. Omdat het toezichthoudende ambt een besluit tot indeplaatsstelling neemt, zal het in beginsel de bestuurlijke interventieladder, zoals vastgelegd in het *Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing* (bijlage bij: *Kamerstukken II 2010/11, 32500 VII, nr. 85*) moeten doorlopen. De ladder voorziet in, onder meer, bestuurlijk overleg en een vooraankondiging van de interventie. Het gemeentelijk ambt wordt een termijn gegund om alsnog zelf in de taak te voorzien. In geval van spoed kan de toezichthouder daarvan afwijken. Het besluit tot indeplaatsstelling bevat een beschrijving van hetgeen van het gemeentelijke ambt wordt gevorderd. Het besluit wordt gepubliceerd. Toepassing van de taakverwaarlozingsregeling komt uiterst zelden voor. Ook vóór 2012 (de inwerkingtreding van de Wrgt) was dat overigens al het geval. Sinds 2012 is het wel regelmatig voorgekomen – in de ene provincie overigens aanzienlijk meer dan in de andere – dat de toezichthoudende ambten de interventieladder beklimmen. Meestal volstond dan een formele brief of ambtelijk overleg om een oplossing te vinden, waardoor de uitvoering van de medebewindswetgeving werd hervat (*Evaluatie*

van de Wet revitalisering generiek toezicht, rapport Pro Facto, oktober 2017). Zoals gezegd is dit de tweede keer dat de Afdeling over een indeplaatsstelling oordeelt. In het eerdere geval namen gedeputeerde staten van Groningen een besluit tot indeplaatsstelling omdat het college van burgemeester en wethouders van Delfzijl niet had voldaan aan art. 28 Huisvestingswet. Het betrof de huisvesting van vergunninghouders conform een voor deze gemeente geldende taakstelling voor de eerste helft van 2016. Het besluit tot indeplaatsstelling hield in dat de achterstand in de taakstelling moest worden weggewerkt. Ook na de gegunde termijn had het gemeentebestuur van Delfzijl niet aan deze taakstelling voldaan. Door de indeplaatsstelling konden gedeputeerde staten namens het college van burgemeester en wethouders voorzien in het voldoen aan de resterende taakstelling. Het college van Delfzijl stelde beroep in bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, waarbij het aanvoerde dat niet aan procedurele voorwaarden was voldaan. Het beroep was tevergeefs (ABRvS 8 augustus 2018, *Gst.* 2018, 141, m.nt. Broeksteeg, «JB» 2018/159, m.nt. De Greef en De Jong).

4. In de onderhavige zaak is de verplichting van de raad duidelijk: hij moet, gelet op de uitspraak van de Afdeling en art. 79 lid 7 WPO de op te richten islamitische basisschool opnemen in het plan van scholen. Dat heeft hij niet gedaan, waarna de indeplaatsstelling volgt en de minister heeft voldaan aan deze verplichting. De raad komt daartegen in beroep. Hij voert in de eerste plaats aan dat van medebewind geen sprake zou zijn. Dat is een onbegrijpelijk standpunt; de WPO vordert medewerking van het gemeentebestuur en is daarmee een medebewindvorderende wet. Ook voert hij aan dat geen sprake is van taakverwaarlozing. Ook dit standpunt overtuigt de Afdeling niet. Art. 79 lid 7 WPO is van toepassing en is imperatief geformuleerd. Gewijzigde omstandigheden, waardoor de school niet meer aan de stichtingsnorm zou voldoen, en voortschrijdend inzicht van de raad, die een later verzoek tot opname in het plan afwees, zijn daarbij niet relevant. In deze casus is het meest opvallend, dat de interventieladder niet (geheel) is doorlopen. Dat heeft, aldus de minister, te maken met de spoedeisendheid van de situatie. Het eerdergenoemde beleidskader voorziet ook in het achterwege laten van (delen van) de interventieladder vanwe-

ge spoedeisendheid. De Afdeling oordeelt dat de minister in redelijkheid heeft kunnen besluiten om onmiddellijk over te gaan tot indeplaatsstelling. Hij had de raad nog in de gelegenheid gesteld om tijdens zijn laatste vergadering voor het zomerreces het besluit tot opnemning in het plan alsnog zelf te nemen. Deze korte termijn was volgens de Afdeling gerechtvaardigd, omdat het te nemen besluit al vaststond. Hierin zit het verschil met de eerder besproken *Delfzijlse* zaak: in beide gevallen was duidelijk aanwijsbaar welke taken zijn verwaarloosd, maar in de onderhavige zaak rechtvaardigt de spoedeisende situatie dat toepassing van de interventieladder vrijwel geheel achterwege is gelaten.

J.L.W. Broeksteeg

41

Weigering terug te komen van intrekking- en terugvorderingsbesluit op basis van achteraf gebleken in strijd met het discriminatieverbod verkregen onrechtmatig bewijs niet evident onredelijk

Centrale Raad van Beroep
19 november 2019, nr. 19/934 PW,
ECLI:NL:CRVB:2019:3694
(mr. Korte, mr. Claessens, mr. Hink)
Noot M.W. Venderbos en E. van den Bogaard

Verzoek terugkomen van intrekking- en terugvorderingsbesluit afgewezen. Niet evident onredelijk. Selectie van personen voor vermogensonderzoek in buitenland in strijd met discriminatieverbod. Herstelkarakter oorspronkelijke besluit.

[Awb art. 4:6]

Bij de in geschil zijnde vraag of de afwijzing van het herzieningsverzoek evident onredelijk is, zijn de volgende feiten en omstandigheden van belang.

Het oorspronkelijke intrekking- en terugvorderingsbesluit is niet gericht op leedtoevoeging (punitieve sanctionering), maar op herstel in de rechtmatige toestand, zoals die zou hebben bestaan indien betrokkene de juiste inlichtingen had

verstrekt over het bezit van vermogen in de vorm van een appartement. Aan de besluitvorming heeft het college de resultaten van het genoemde themaonderzoek in Turkije ten grondslag gelegd. Betrokkene heeft aan zijn verzoek om terug te komen van de oorspronkelijke besluiten een beroep gedaan op zeven uitspraken van de Raad van 12 september 2017, met nummers vanaf ECLI:NL:CRVB:2017:3152. Daarbij heeft de Raad geoordeeld dat het college de resultaten van het onderzoek in Turkije in strijd met het discriminatieverbod onrechtmatig heeft verkregen en daarom niet als bewijs aan de besluitvorming ten grondslag had mogen leggen. De schending van het discriminatieverbod ziet op de selectie van betrokkenen bij het onderzoek en heeft uitsluitend gevolgen gehad voor de grondslag van de betreffende besluiten. Uit deze uitspraken kan niet worden afgeleid dat bij het nemen van de betreffende besluiten zelf op basis van die feitelijke grondslag fundamentele rechtsbeginselen zouden zijn geschonden. Evenmin is gebleken van besluiten gebaseerd op wettelijke bepalingen waaraan een fundamenteel gebrek kleeft. Uit de genoemde uitspraken van de Raad kan niet de conclusie worden getrokken dat de schending van het discriminatieverbod ten aanzien van betrokkene er zonder meer toe leidt dat zijn bijstand niet had mogen worden ingetrokken en teruggevorderd. Ander, wel rechtmatig verkregen bewijs uit een nader onderzoek kon wel een voldoende feitelijke grondslag vormen voor de conclusie dat betrokkene beschikt over vermogen in Turkije. De omstandigheid dat achteraf is komen vast te staan dat het college een fundamenteel recht heeft geschonden door te handelen in strijd met het discriminatieverbod is, anders dan de rechtbank heeft overwogen, op zichzelf onvoldoende voor het oordeel dat in het geval van betrokkene de weigering om terug te komen van het oorspronkelijk besluit evident onredelijk is. Daarvoor zijn de (overige) feiten en omstandigheden van haar geval van belang. Kort gezegd komen de feiten en omstandigheden in het geval van betrokkene er op neer dat de oorspronkelijke besluitvorming een herstelkarakter heeft, de schending van het discriminatieverbod bij de selectie van betrokkenen voor het onderzoek heeft plaatsgevonden en deze schending niet zonder meer met zich meebrengt dat de bijstand van betrokkene niet had mogen worden ingetrokken en teruggevorderd. Gelet op deze feiten en omstandigheden ziet de